

'สร้างสุขที่ปลายทาง'

(ชื่อเดิม...1 ทศวรรษสิทธิการตายตามธรรมชาติ)

ผู้

เขียน...ได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุม เครือข่ายทางสุขภาพ การเตรียมจัดงาน "สร้างสุขที่ปลายทาง" ชื่อเดิมคือ "1 ทศวรรษสิทธิการตายตามธรรมชาติ"... ซึ่งคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ เห็นชอบให้จัด โดยจะจัดขึ้นระหว่างวันที่ 15-16 กันยายน 2559 งานนี้เป็นการต่อยอดความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริการรองรับผู้ป่วยระยะสุดท้าย การวิจัยและการจัดการความรู้และการสื่อสารสร้างความเข้าใจในสังคม รวมไปถึงการทำ Living Will ตามมาตรา 12 ของ พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ ในการประชุมครั้งนี้ได้มีการแสดงความคิดเห็นมากมาย ผ่านตัวแทนกลุ่มเครือข่ายต่างๆ และสรุปบทเรียนบางส่วนเพื่อพัฒนากิจกรรมต่อไป

ผู้เขียนในฐานะที่เป็นแพทย์และเป็นคริสเตียนชน...เราเรียนและเข้าใจพื้นฐานวิชาวิทยาศาสตร์และการแพทย์มาตลอดชีวิต และอยู่ภายใต้การครอบครองชีวิตและจิตวิญญาณ โดยองค์พระผู้เป็นเจ้า เป็นผู้รับใช้ขององค์พระผู้เป็นเจ้าสูงสุด ผู้สร้างฟ้าสวรรค์แผ่นดินโลกและจักรวาล ใครขอใช้วาระนี้ในการเสนอมุมมองส่วนบุคคลตามความรู้ความเข้าใจฝ่ายจิตวิญญาณในเรื่อง "วาระสุดท้ายของชีวิต" ดังนี้

ประสบการณ์ในฐานะ "คริสเตียนชน"...ในโบสถ์ทุกๆ วันอาทิตย์โดยทั่วไป...หลังจากนมัสการพระเจ้าด้วยการร้องเพลงสรรเสริญพระเจ้าด้วย

จิตวิญญาณและความจริง...ศิษยาภิบาลหรือผู้นำ ก็จะมีการอธิษฐาน ให้กับสมาชิกหรือคนในครอบครัว ที่ป่วยไข้ เป็นโรคร้ายแรง เช่น มะเร็ง...เป็นโรคหัวใจ...แม้แต่เป็นโรคพันๆ เช่น ไขหวัด ไซนัส ไม่ว่าโรคใหญ่...โรคเล็ก เป็นโรคที่แพทยวิทยาศาสตร์อย่างผู้เขียนพอรู้ได้ว่า...รักษาได้...รักษาไม่ได้...หรืออาจจะรักษาไม่ได้เลย...และบางคนก็ใกล้จะอยู่ในวาระสุดท้ายของชีวิต...พวกเราที่วางมือลงอธิษฐาน สัมผัส ขอพระเจ้าทรงเมตตา เยียวยา รักษาให้เขาหายป่วย ให้มีชีวิตจิตวิญญาณที่บริบูรณ์ ไม่แตกสลาย หนุนจิตใจพี่น้องให้มีความชื่นชมยินดีในผีพระหัตถ์ขององค์พระผู้เป็นเจ้า ในชีวิตของพวกเขา ให้สรรพสิ่งทั้งหลายเคลื่อนไปตามพระทัยขององค์พระผู้เป็นเจ้า ถ่อมใจลงต่อหน้าพระพักตร์ของพระองค์ โดยคริสเตียนชนทราบว่า พระเจ้าเป็นแพทย์ผู้ประเสริฐ แม้นคนตาบอดกลับมองเห็น แม้นคนเป็นใบ้กลับพูดได้ ในโบสถ์จึงมีผู้ป่วยซึ่งต้องการการเยียวยาทางจิตวิญญาณอยู่มากมายทั้งเชื่อและไม่เชื่อที่ยังไม่เคยรู้จักพระเจ้า โดยพระเจ้าตรัสว่า "...บรรดาผู้เหน็ดเหนื่อยและแบกภาระหนัก จงมา

หาเราและเราจะให้ท่านทั้งหลายได้หยุดพัก" (มัทธิว 11:28)... อีกทั้งยังมีกลุ่มอาสาสมัคร เดินเยี่ยมผู้ป่วยตามโรงพยาบาลทั้งที่เป็นพี่น้องในโบสถ์ และผู้ป่วยทั่วไปที่ต้องการการเยียวยาฝ่ายจิตวิญญาณ บางรายก็ใกล้วาระสุดท้ายไม่มีกำลังที่จะเดินทาง

มาสามัคคีธรรมในโบสถ์ได้ พวกเราก็ไปช่วยกันอธิษฐาน วางมือสัมผัสหนุนจิตใจพวกเขา ให้มีความชื่นชมยินดี ให้มีความเปรมปรีดาในผีพระหัตถ์ของพระเจ้าในชีวิตพวกเขา มีความหวังในชีวิตนิรันดร์ที่พระองค์ได้จัดเตรียมให้ ความทนทุกข์ทรมานในโลกที่ผ่านมา และการทนทุกข์ช่วงการเปลี่ยนผ่านนี้เป็นเรื่องชั่วคราว ที่พระเจ้า "อนุญาต" ให้พวกเขามีประสบการณ์ ร่วมกันกับพระองค์ (suffering is a part of our life) "ยิ่งกว่านั้นเราก็ชื่นชมยินดี ในความทุกข์ยากด้วย เพราะเรารู้ว่าความทุกข์ยากนั้นทำให้เกิดความท้อดทอน" (โรม 5:3)

เป็นประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เขียนในชีวิตประจำวันในฐานะคริสเตียนชน ในการหนุนจิตใจผู้ป่วย และผู้ที่ใกล้วาระสุดท้ายของชีวิต

ประสบการณ์ในฐานะ "แพทย์"... การรักษาผู้ป่วยเป็นทั้ง "ศาสตร์และศิลป์" คำว่า ศาสตร์นั้นหมายถึง "วิทยาศาสตร์" คือ ถูกต้องแม่นยำ...พิสูจน์ได้...มีสถิติรองรับ...มีความน่าจะเป็น "Probability" ที่ "พอจะคาดการณ์ได้" รองรับ มีวิธีการรักษาที่ได้รับการ "ยอมรับ" ในยุคนั้นๆ หรือในยุคปัจจุบัน เป็นขั้นตอนแนวทางการรักษา...เป็น "กรอบ" ให้เดินตาม...กว้างบ้าง...แคบบ้าง...ต่างๆ กันไปตามบริบท ภาวะวิสัยและพฤติกรรมที่เป็นอยู่ (Under such Circumstance and Condition)...ใครเดิน "นอกกรอบ" ไปมากก็หมิ่นเหม่ที่อาจจะผิด "มาตรฐาน"โดยลักษณะ

ความเป็นวิทยาศาสตร์นี้ จึง “แข็ง” “ไม่ค่อย ยืดหยุ่น”....(Rigid) ส่วนคำว่าศิลปะ นั้นอาจจะ หมายถึง Soft science...Social Interaction การ ปฏิสัมพันธ์กันแบบ “มนุษย์ปูดชน”... ตัดสินใจ การตาม “สามัญสำนึก”...เคารพกันในความเชื่อ... และคงรวมหมายถึงการให้ความสำคัญทาง “จิต วิญญาณ”...ซึ่งเป็น “อัครชั้น”...สูงสุดกว่า วิชาการ ใดๆ ในโลกนี้... แพทย์ส่วนใหญ่ที่มีประสบการณ์ สามารถเลือกใช้ “ศาสตร์และศิลป์”...ดังกล่าวนี ้เยียวยาผู้ป่วยให้หายจากโรค ให้หายจากความ ทุกข์ทรมานได้อย่างเต็มกำลัง บางครั้งศาสตร์ นำ...บางครั้งศิลป์นำ...ไม่สามารถเขียนเป็นตำรา 1...2...3...4...ได้ กระบวนการทำความเข้าใจระหว่าง แพทย์...ผู้ป่วย...ญาติ...มีความสำคัญในการเลือก ใช้ “ศาสตร์และศิลป์” ได้อย่างเหมาะสม...ยิ่งในผู้ ป่วยโรคร้าย...วิกฤต...ศาสตร์อาจจะนำ...ในผู้ป่วย วาระสุดท้าย...ศิลป์อาจจะนำ...ความยากอยู่ตรง... “รอยต่อ” ของสองเหตุการณ์...”ถึงเวลาหรือ ยัง”...อันนี้ต้องผ่านการพูดคุยและให้ความเคารพ กันระหว่างผู้ป่วย ญาติและผู้ให้การบริบาล...

ผู้เขียนเห็น “สัญญาญาณ” อันดีจากฝั่งผู้ ผลักดัน การดูแลผู้ป่วยวาระสุดท้ายของชีวิต... เห็นได้จากการเปลี่ยนชื่องานจาก “สิทธิ”... ซึ่งเป็นความหมายทางกฎหมาย...ต้องปฏิบัติ... ห้ามปฏิบัติ...มาเป็น ชื่อใหม่ “สร้างสุข”...ซึ่ง เป็น “ศิลป์” และจิตวิญญาณมากกว่า... ความ ผิดพลาดในการบริหารจัดการเรื่อง “วาระ สุดท้ายของชีวิต”...ในทศวรรษที่ผ่านมา ซึ่ง “ไม่ เคลื่อนไปเท่าที่ควร” เกิดจากการออกตัว เบ็ด ตัวไปที่ “นักกฎหมายนำ”...การเน้นรณรงค์ เรื่อง “สิทธิ”...มีการออก Check List “Do & Don't” ทำให้การสื่อความหมายดีๆ ทางจิต วิญญาณผิดพลาดไปสิทธิหนึ่ง...จึงไปกระทบ อีกสิทธิหนึ่ง...งานจึงสะดุด...เมื่อเอากฎหมายนำ... ซึ่งเป็นของแข็ง...ฝ่ายที่ถูกกระทบสิทธิจึงใช้ “ศาสตร์นำ” ซึ่งเป็น “ของแข็งกระทบของแข็ง”... หน่วยงานที่ผลักดันในฐานะองค์กรรัฐ ได้มีผลงาน ตามมาตรฐานแบบ “ทางโลก” ออกระเบียบออก มาตรการทางกฎหมาย

แต่ในทางจิตวิญญาณ....สำหรับดวง วิญญาณหนึ่งๆ ที่กำลังเปลี่ยนผ่าน นั้นไม่ได้ อะไร...อาจจะ “บอบช้ำมากยิ่งขึ้น” ...

ผู้เขียนในฐานะแพทย์และคริสเตียนชน... อยากเห็นทศวรรษถัดไปของการขับ เคลื่อน การดูแลผู้ป่วยวาระสุดท้าย เป็น ไปในทาง “จิตวิญญาณและศิลป์”...เก็บนัก

กฎหมาย...และการเน้นเรื่อง “สิทธิ” เอาไว้ หลังบ้าน....และเน้นการใช้เครือข่ายกลุ่มที่ “ที่ ไม่กลัวการเปลี่ยนผ่าน”...เข้ามาหนุนจิตใจ... อย่าขับเคลื่อนเรื่องนี้ไปสู่อารมณ์คนด้วยกลืน อายของความ ...”กลัว”...(Fear)...ถ้าผู้จัดผู้ผลักดัน “ยังกลัว”...หรือมีบาดแผลในเรื่องนี้...ดวง วิญญาณที่กำลังจะเปลี่ยนผ่าน ยิ่งจะกลัวกันไป ใหญ่...”ยิ่งบอบช้ำซ้ำเติม”... สัญญาณที่ควรส่ง ไปสู่สาธารณะควรเป็นไปและระดับ “ให้ระลึกรู้”... (Awareness)...เตรียมตัวการเปลี่ยนผ่านด้วย “ความชื่นชมยินดี”...ให้เหมือนการเดินทาง การ เตรียมการช่วงเปลี่ยนผ่าน เหมือนการจัดกระเป๋า เดินทางไปเที่ยว...มีความชื่นชมยินดีและสันติสุข อยู่ที่บ้านหน้า คำแนะนำในการจัดกระเป๋า “แวน กันแดด ร่ม รองเท้าผ้าใบ...อย่าลืมเอาไปนะ”... อย่าให้การสื่อสารสาธารณะเป็นไปเหมือน...เก็บ กระเป๋าหน้าท่มใหญ่... บ้านเก่าที่กำลังจะพัง... ที่อยู่ใหม่ก็ยังไม่รู้จะไปอยู่ที่ไหน...ให้ทำนั่นนี่...ห้าม ทำนั่นนี่... (ให้ใส่ท่อ...ให้ถอดท่อ)...เหมือนห่วงสมบัติ พะวักพะวน...กระเป๋าเดินทางใบมันใหญ่เกินไป... แยกไม่ไหว...เดือดร้อนคนอื่นอีก...การกระทำโดย รู้เท่าไม่ถึงการณ์ของผู้ผลักดันในเชิงกฎหมายกฎ ระเบียบผสมกับ “ความกลัว” ในลักษณะเช่นนี้ อาจยิ่งซ้ำเติมความบอบช้ำทางจิตวิญญาณในวาระ เปลี่ยนผ่านให้บอบช้ำกว่าเดิม...

ไม่ว่าจะมี ม.12 หรือไม่มี ม.12 เรื่อง “สิทธิ การตาย” ผู้เขียนมีความเชื่อโดยสนิทใจว่า ผู้ให้การบริบาลและผู้ประกอบโรคศิลปะที่มี ประสบการณ์ สามารถนำผู้ป่วยในช่วงเปลี่ยน ผ่านให้เป็นไปโดยสันติสุขโดยใช้ศาสตร์และศิลป์ ที่มีอยู่อย่างเต็มความสามารถ อีกทั้ง “กลุ่มเครือ ข่าย” เช่นการอธิษฐานวางมือสัมผัสหนุนจิตใจ ที่ข้างเตียงผู้ป่วยนั้น จะช่วยประคับประคองการ เดินทางทางจิตวิญญาณให้เป็นไปโดยสันติสุข

ข้าแต่พระบิดาในสวรรค์ผู้สร้างฟ้าสวรรค์ แผ่นดินโลกและจักรวาล...ขอสันติสุขจากองค์ พระผู้เป็นเจ้าสูงสุดจงมีแด่ทุกๆ จิตวิญญาณ ในวาระเปลี่ยนผ่านด้วย ขอร้องทูลในนามพระ เยซูคริสต์...อาเมน...

นพ.ธนาธิป ศุภประดิษฐ์